

IT-TIELET SENA

STORJA (GENERALI)

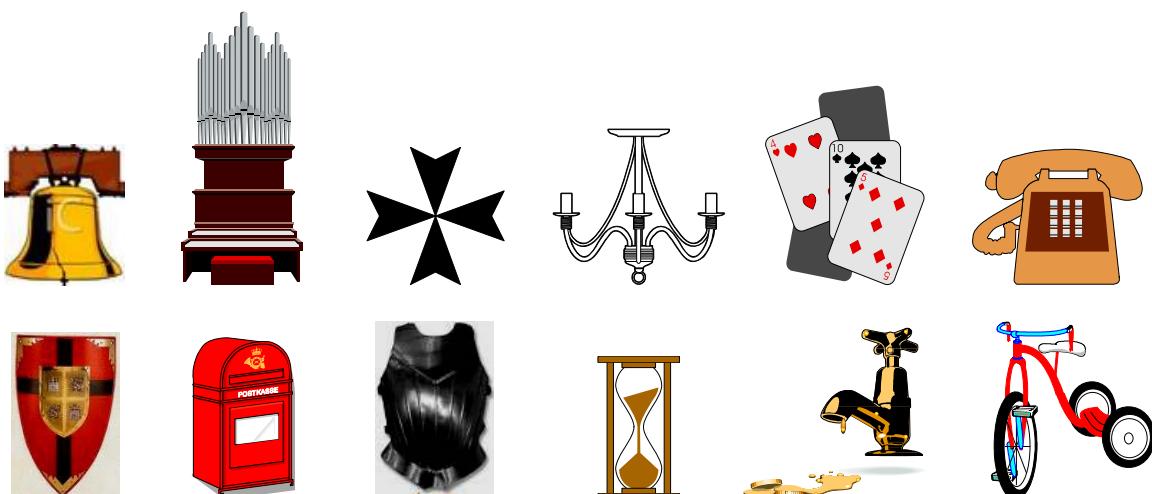
HIN: SIEGHÀ U NOFS

Isem: _____

Klassi: _____

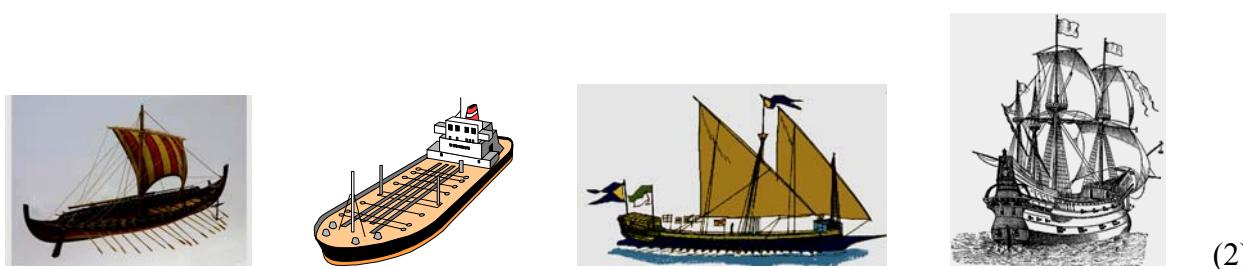
1. Wieġeb billi tagħmel ĊIRKU madwar l-oġġetti skont kif mitlub.

1.1 Liema **tmien (8)** oġġetti minn dawn kienu ježistu fi żmien il-Kavallieri ta' San Ģwann f'Malta bejn l-1530 u l-1798?

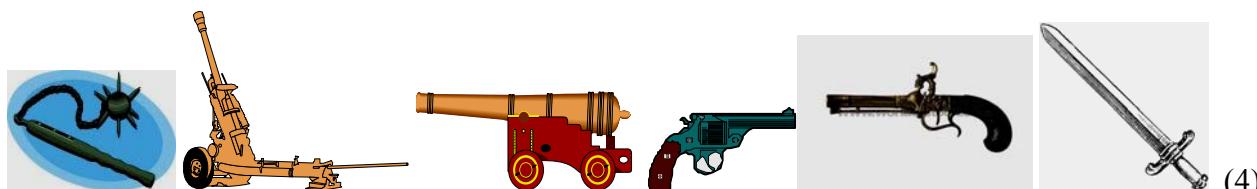
(8 x 1 = 8 marki)

1.2 Liema **tnejn (2)** minn dawn il-bċejjeċ tal-baħar kienu jintużaw mill-Kavallieri f'Malta?

(2)

1.3 Liema **erbgħa (4)** minn dawn l-armi tal-ġlied kienu jintużaw mill-Kavallieri f'Malta?

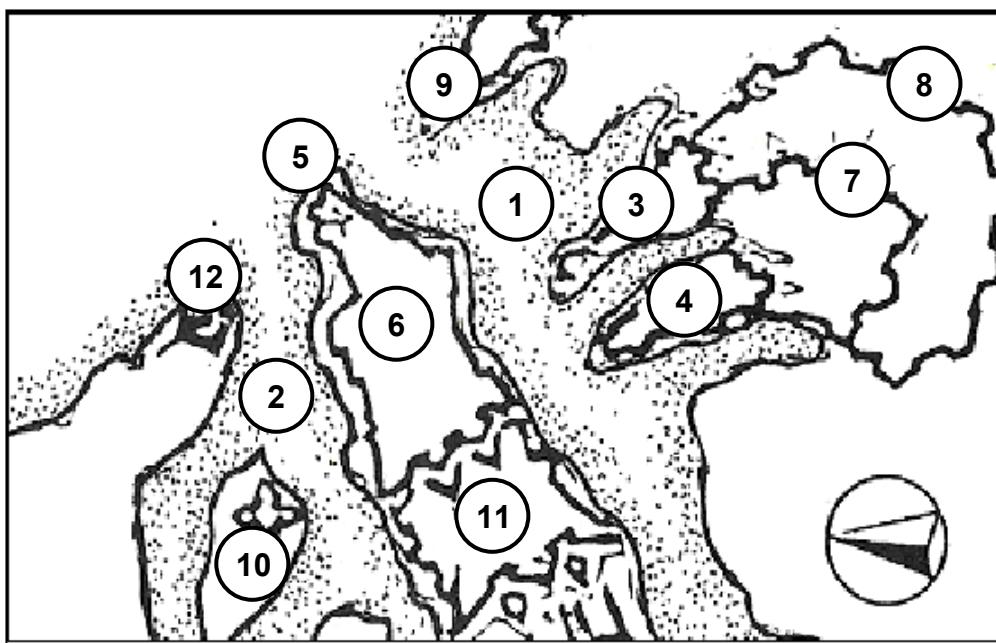

(4)

(Total 14-il marka)

2. Hares sewwa lejn il-mappa u wara wiegeb il-mistoqsijiet dwarha.

L-inħawi tal-portijiet ewlenin fi żmien il-Kavallieri.

Niżżej in-numru li jidher fil-mappa għal dawn il-postijiet li nbnew fi żmien li l-Kavallieri kien jaħkmu fuq il-Gżejjer Maltin.

2.1	Il-Port ta' Marsamxett.	
2.2	Is-subborg tal-Furjana.	
2.3	Il-Belt Valletta, mibnija fuq l-Għolja Xeberras.	
2.4	Il-Forti Tigné fid-daqha tal-Port ta' Marsamxett.	
2.5	Il-belt tal-Isla (Senglea) mibnija ffit snin qabel l-Assedju l-Kbir.	
2.6	Is-swar Santa Margerita li nbnew madwar Bormla.	
2.7	Forti Manoel mibni fuq il-Gżira Manoel fil-Port ta' Marsamxett.	
2.8	Il-Birgu, fejn il-Kavallieri kien joqogħdu meta ġew Malta.	
2.9	Is-swar tal-Kottonera, mibnija biex isaħħu d-difiża tal-Kottonera.	
2.10	Forti Rikażli, mibni fid-daqha tal-Port il-Kbir.	
2.11	Forti Sant'Jiermu, mibni fil-ponta tal-Għolja Xiberras.	
2.12	Il-Port il-Kbir.	

(Total 12 x 1 = 12-il marka)

3. Imla l-vojt f'dawn il-paragrafi dwar il-wirt storiku ta' żmien il-Kavallieri. Il-ġħandek tuża huma mogħtija hawn taħt.

<i>ilma</i>	<i>antika</i>	<i>Katidral</i>	<i>restawrat</i>	<i>Barokk</i>	<i>Caravaggio</i>	<i>San Ĝwann</i>	<i>Mondio</i>
<i>Manoel</i>	<i>tbattlet</i>	<i>storiku</i>	<i>Valletta</i>	<i>Vilhena</i>	<i>Kavallieri</i>	<i>Magħmudija</i>	<i>akwidott</i>

3.1 Il-Kavallieri bnew għall-użu tagħhom il-Knisja ta' _____ fil-Belt _____. Din il-Knisja hi mżejna bl-isbaħ teżori tal-arti li ħallewlna l-Kavallieri, fosthom il-Qtugħ ir-Ras ta' San Ĝwann, tal-pittur _____ u l-istatwa tal-_____
ta' Kristu, tal-iskultur Carapeccia.

3.2 Il-Kavallieri għamlu l-_____ ta' Wignacourt biex iwasslu l-_____ minn nixxiegħat ta' taħt l-Imdina sal-Belt Valletta. Illum dan il-bini ġie _____ u jagħmel parti mill-wirt _____ ta' żmien il-Kavallieri.

3.3 Fi żmien il-Granmastru de _____ nbena t-Teatru _____ fil-Belt Valletta. Dan it-teatru nbena fuq stil _____ mill-arkitett Franciż François _____. Illum f'dan il-post għadhom isiru kunċerti u drammi għall-pubbliku.

3.4 Fir-ritratt jidher il-bieb ewlieni tal-belt l-_____ l-Imdina. Fi żmien il-_____ din il-belt tilfet l-importanza tagħha tant li kważi _____ min-nies. Iżda il-Granmastru Vilhena ha ħsieb jirrestawraha. Hafna mill-bini importanti twaqqa' u reġa' nbena, fosthom il-_____ iddedikat lil S. Pietru u S. Pawl.

(Total 16-il marka)

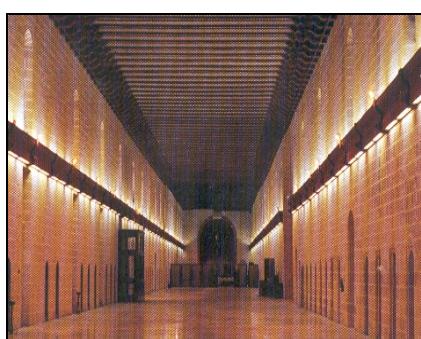
4. Ikteb VERU jew FALZ għal dawn is-sentenzi dwar Malta fi żmien il-Kavallieri

- 4.1 L-Inkwizitour kelli Palazz fl-Imdina.
- 4.2 Ġlormu Cassar pitter is-saqaf tal-Kon-Kattidral.
- 4.3 L-akbar għedewwa tal-Kavallieri kien t-Torok.
- 4.4 L-akwadott inbena bejn il-Mosta u I-Belt Valletta.
- 4.5 Is-Sacra Infermeria kien l-isptar ewljeni tal-Kavallieri.
- 4.6 Il-mexxej tal-Kavallieri kien il-Granmastru.
- 4.7 Ħafna mill-bini fil-Belt Valletta nbena fuq stil Barokk.
- 4.8 Il-Granmastru Pinto ħalla warajh ħafna dejn.

(Total 8 marki)

**5. Dawn it-tliet sorsi għandhom x'jaqsmu mas-saħħha fi żmien il-Kavallieri f'Malta.
Hares sewwa lejhom u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarhom.**

Sors A

Sors B

Sors C

5.1 Spjega dak li qed tara f'sors A. _____

(1)

5.2 Sors B juri sala importanti fi sptar li I-Kavallieri bnew fil-Belt Valletta. Kif kien

magħruf dan il-post? _____ (1)

5.3 Għaliex dan is-servizz kien importanti ħafna għall-Kavallieri ta' San Ģwann?

(1)

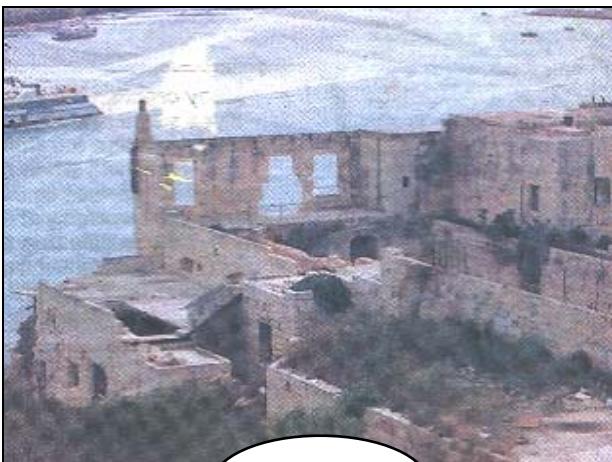
5.4 X'jismu dan il-post illum u kif qed jintuża? _____

(2)

- 5.5 F'sors Ĉ jidher sptar ieħor mibni mill-Kavallieri fuq *Manoel Island*. B'liema kien magħruf dan l-isptar? _____
- 5.6 X'tip ta' pazjenti kienu jittieħdu fi? _____ (1)
- 5.7 Għaliex dan l-isptar inbena fuq gżira f'nofs il-Port ta' Marsamxett? _____ (1)
- 5.8 X'kienet il-**kwarantina**? Agħmel sinjal taħt it-tajba.
(a) *epidemija qerrieda* (b) *ħlas biex wieħed juža l-isptar* (c) *perjodu ta' isolament* (1)
- 5.9 X'fama kienet akkwistat Malta fil-qasam tas-saħħha fi żmien il-Kavallieri?
_____ (1)

(Total 10 marki)

6. Hares sewwa lejn dawn is-sorsi u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarhom.

Sors D

Sors E

- 6.1 X'tinnota dwar il-bini ta' żmien il-Kavallieri f'sors D u E?

(1)

- 6.2 X'tinnota dwar is-sors E li mhux qed isir f'sors D?

(1)

6.3 Għaliex taħseb li dawn il-postijiet waqgħu f'dan l-istat?

6.4 Semmi **żewġ** għaqdiet li qed jieħdu ħsieb il-wirt storiku Malti.

(2)

6.5 Għaliex għandna nieħdu ħsieb bini bħal dan? Semmi **żewġ** raġunijiet.

(2)

6.6 X'intervent qed isir fuq il-bini ta' sors B? **Tlieta** biss minn dawn huma tajbin.

(i) *ibajdu s-sur*(ii) *ikaħħlu l-fili miftuħin*(iii) *iwaħħlu l-wires tal-elettriku*(iv) *jaqilgħu l-ħaxix ħażin*(v) *jibdlu l-ġebel li ttieklu biż-żmien*(vi) *qed jarmaw biex jaħarqu murtali minn fuq is-sur*(vii) *jaġħmlu graffiti (tpingjiet) mas-sur*

(3)

(Total 10 marki)

7. Għaqqad Kolonna A ma' Kolonna B billi tuża l-ittri minn A sa E.

7.1 Għaqqad Kolonna A ma' Kolonna B dwar ir-Rivoluzzjoni Franciżi.

A	Fis-seklu 18 Franza kienet titmexxa		ħabat għall-fortizza tal-Bastilja.
B	Qabel ir-Rivoluzzjoni, r-re Lwiġi XVI		jgawdu minn bosta privileġgi.
C	In-nobbli u l-kleru fi Franza kienu		mill-monarkija.
D	Il-bdiewa Franciżi kellhom iħallsu		sehem fit-tmexxija tal-pajjiż.
E	Il-klassi tan-nofs ma kellha l-ebda		kellu poter absolut.
F	Ir-Rivoluzzjoni bdiet meta l-poplu		l-parti l-kbira tat-taxxi.

(5 x 1 = 5)

7.2 Għaqqad Kolonna A ma' Kolonna B dwar il-ħakma tal-Francizi f'Malta.

A	Il-flotta Franciża ħabtet għal Malta		Napuljun Bonaparti.
B	Il-mexxej tal-Franciżi kien il-Ġeneral		fi triqtha lejn I-Eğittu.
C	Biex ikun jista' jidħol fil-Port il-Kbir		I-Franciżi ħabtu għal Malta.
D	Napuljun minnufih ordna li jitkeċċa		Napuljun talab li jingħata l-ilma.
E	Hompesch kien il-Granmastru meta		I-Inkwiżitur minn Malta.

$$(5 \times 1 = 5)$$

(Total 10 marki)

8. Agħżei TNEJN minn dawn it-temi u ikteb mhux inqas minn SITT sentenzi fuq kull wieħed minnhom.

- 8.1 Il-bini tal-Belt Valletta fl-ewwel snin wara l-Assedju l-Kbir
 - 8.2 Il-Qorti tal-Inkwizituru f'Malta
 - 8.3 Il-karatteristiċi tar-raħal antik Malti
 - 8.4 Xogħlilijiet tal-Maltin fi żmien il-Kavallieri
 - 8.5 L-Iryvell tal-Maltin kontra l-Franciżi

(Total 10 x 2 = 20 marka)

